

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 30. marca 1881.

Obseg: Še enkrat „30 milijonov!“ — Očedimo senožeti mahú! — Živinoreja v Trnovsko-Uremski dolini. — Reana luxurians. — Gospodarske novice. — Koliko koristi dober, koliko škoduje slab kovač. — Pojasnilo o neki točki moje terminologije. — Nekaj o nihilizmu. — Rimska stolica zaščitnica blagovestnikov slovanskih v boji z nemškimi škofi. — Noč. (Konec.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Še enkrat „30 milijonov!“

Vesela novica davkoplačevalcem

na Kranjskem, Štajarskem, Koroškem in Primorskem.

Vredno se nam zdi, da to novico danes našemu listu na prvo mesto postavimo, ker prav veliko k temu, da južna železnica odslej 10 let naprej bode morala dohodnega davka nad 3 milijone gold. vsako leto plačevati deželni zakladom tistih dežel, po katerih se vozi, se je zahvaliti neumorni agitaciji kmetijskega časnika proti vodstvu južne železnice, ki se je na vso moč napenjalo, da bi — vkljub pogodbi — še dalje dohodnega davka (Einkommensteuer) oproščeno ostalo.

In ta kmetijski časnik je „Wiener landwirth. Zeitung“, njen zaslužni vrednik pa je gospod Hugo Hitschmann.

Bralci naši vedó, da po tem časniku so tudi „Novice“ večkrat prinašale poročila o tej zadevi in v 12. listu priobčile članek pod naslovom: „30 milijonov“.

Za iskreno in srčno prizadevanje omenjenega kmetijskega časnika je koroška družba kmetijska njenega vrednika gosp. Hitschmanna v svojem občnem zboru 16. dne t. m. „v pripoznanje pospeševanja kmetijskih interesov“ za častnega uda si izvolila, kajti deželi koroški in mestu Celovcu bode od dohodnega davka, ki ga bode plačevala južna železnica za tisti del zemlje, po katerem se železnica na Koroškem vozi, pripadalo leto in dan blizo 50.000 gold.

Ko je to veselo novico dr. Bleiweis bral v navedenem časniku, se je vsedel in pisal gospod vredniku: ali ne vé, koliko bi od onih 3 milijonov pripadlo kranjski deželi in Ljubljani, temu vprašanju pa tudi dostavil toplo zahvalo za njegovo iskreno prizadevanje o oni zadevi. S pismom od 28. marca je gosp. vrednik Hitschmann prijazno odgovoril dr. Bleiweisu tako-le:

„Srčna hvala Vam za Vaše prijazno čestitanje o doseženem veselem vspehu, zadevajočem južno železnico. Na Koroškem na poti od Marburga do Franzensfeste pripade južni železnici 260 kilometrov svetá, za katerega dobí Koroška blizo 50.000 gold. deleža vsako leto od dohodnega davka. Da tudi kranjska dežela

prejme svoj delež, ni dvombe, kajti ravnokar mi je od prijateljske strani iz Štajerske došlo poročilo, da Štajarska dobí vsako leto 90.000 gold. Tudi za Tirolsko deželo je dotični znesek uže preračunan in tako se bode proračunal tudi za Kranjsko.“

Taka plačila južne železnice skozi 10 let bodo deželam, po katerih gre, velika dobrota zato, ker bodo dotične občine toliko manj imele v deželni zaklad plačevati, kolikor od železniškega davka pripade njim. Zato živio gosp. Hitschmann, da ni prenehal dregati in dregati v to, da se ni železnica oprostila pravičnega davka na škodo deželam, po katerih bogat zaslužek ima. Nadejamo se, da kranjski deželi po dolgosti poti brž ko ne tudi pripade vsaj kakih 90.000 gold.

Očedimo senožeti mahú!

Mah zatira razvoj žlahnih trav; on zabranuje, da skozi njega ne morejo prodirati rastlinice, posejane travno seme pa ne more kaliti, ker zrnice ne pride v zemljo. Zato tudi nič ne izdá, če posejemo senenega drobú ali tudi travnega semena po senožeti preraščeni z mahom.

Prvo delo je toraj mah iztrebiti, ako uže pred zimo ne preorjemo senožeti. A o tem sem uže v „Novicah“ podal potrební poduk, danes želim le spodbujati gospodarje, da sedaj, ko je ravno pravi čas za to delo, ali z železnimi grabljami ali pa s travnišno Albanovo brano pregrabimo senožeti ter jih tako očedimo škodljivega mahú.

Na prvi pogled dozdeva se senožet razmesarjena, in slehernemu umnemu gospodarstvu nasprotni sosed bo še celó zasmehoval tako delo; pa ko pride kres in čas za košnjo, smejal se bo marljivi gospodar, ki je senožet oprostil mahú, kajti ne le nakosil bo več, temuč tudi dokaj boljšega sená; to pa menda vsakdo vé, da ni vse eno, ali poklada živini kislo ali sladko senó.

To niso teoretične sanjarije kmetijskih strokovnjakov, ampak po skušnjah jasno dokazano delo zboljšave. In vendar je malo gospodarjev, ki bi svoje senožeti pridno oskrbovali in mah z njih iztrebljevali! Zato kot zvest prijatelj našim kmetovalcem ne morem zatreti želje, da spodbujam gospodarje k temu opraviu, ne zmené se, ali komu dopadajo ali ne dopadajo taki spisi v naših cenjenih „Novicah“.*)

*) Če pri tem izreku mislite na „Slovenca“, oprostimo mu, vsaj ne vé, da, ko ne bi kmetovalci se podučevali po možéh temeljitega znanstva in skušnjah strakovnjakov, bi mi na na-